

ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ

Историјско собитије при свршетку XVII вијека
Сочињеније П. П. Њ, владике црногорскога

ПОСВЕТА ПРАХУ ОЦА СРБИЈЕ¹

Нек се овај вијек горди над свијема вјековима,
он ће ера бити страшна људскијема кољенима.
У њ се осам близанацах у један мах изњихаше
из колевке Белонине², и на земљи показаше:
Наполеон³, Карло⁴, Блихер⁵, кнез Велингтон⁶ и Суворов⁷. 5
Карађорђе, бич тирјанах, и Шварценберг⁸ и Кутузов⁹.
Ареи¹⁰ је, страва земна, славом бојном њих опио
и земљу им за поприште, да се боре, назначио.
Из грмена великога лафу изаћ трудно није, 10
у великим народима генију се гњ`јездо вије:
овде му је поготову материјал к славном дјелу
и тријумфа дични в`јенац, да му краси главу смјелу.
Ал` хероју тополскоме, Карађорђу бесмртноме,
све препоне на пут бјеху, к циљу доспје великоме:
диже народ, крсти земљу, а варварске ланце сруши, 15
из мртвијех Срба дозва, дуну живот српској души.

---

¹ Отац Србије је Карађорђе јер ју је ослободио од Турака.

² Белона – римска богиња рата.

³ Наполеон – француски војсковођа и цар.

⁴ Карло – аустријски надвојвода.

⁵ Блихер – пруски генерал.

⁶ Велингтон – енглески генерал.

⁷ Суворов – руски војсковођа.

⁸ Шварценберг – аустријски војсковођа.

⁹ Кутузов – руски војсковођа.

¹⁰ Арес – грчки бог рата.

Ево тајна бесмртника: даде Србу сталне груди;
од витештва одвикнута у њим лафска срца буди.
Фараона¹¹ источнога пред Ђорђем се мрзну силе,
Ђорђем су се српске мишце са витештвом опојиле! 20
Од Ђорђа се Стамбол тресе, крвожедни отац куге,
сабљом му се Турци куну – клетве у њих нема друге.

.....
.....
.....

Да, витеза сустопице трагически конач прати:
твојој глави би суђено за вјенац се свој продати!

.....
.....
.....

Поколења дјела суде, што је чије дају свјема! 25
На Борисе¹², Вукашине, општа грми анатема,
гадно име Пизоново¹³ не см`је каљат мјесеослов,
за Егиста¹⁴ управ сличи гром небесни, суд Орестов.¹⁵

.....
.....
.....

Над свијетлим твојим гробом злоба грдна бљува тмуше,
ал` небесну силну зраку што ћ` угасит твоје душе? 30
Плачне, грдне помрчине – могу л` оне свјетлост крити?
Свјетлости се оне крију, оне ће је распалити.
Плам ће, вјечно животворни, блистат Србу твоје зубље,
све ће сјајни и чудесни у вјекове биват дубље.

.....
.....
.....

---

¹¹ *Фараон* – владар у старом Египту, овде се мисли на султана.

¹² *Борис Годунов* – руски цар.

¹³ *Пизон* – повереник римског цара Тиберија, оптужен да је отровао царевог синовца Германика.

¹⁴ *Егист* – лице из грчке митологије, убио краља Агамемнона у договору са његовом женом Клитемнестром.

¹⁵ *Орест* – син краља Агамемнона, да освети оца убио је Егиста и своју мајку Клитемнестру.

Зна Душана родит Српка, зна дојити Обилиће,
ал` хероје ка Пожарске¹⁶, дивотнике и племиће,
гле, Српкиње сада рађу! Благодством Српство дише!
Бјежи, грдна клетво, с рода – завјет Срби испунише!

35

У Бечу на Ново љето 1847. года.

СОЧИНИТЕЉ

---

¹⁶ *Пожарски* – вођа руског народа у борби против Пољака (почетак XVII века).

Лица:

ВЛАДИКА ДАНИЛО
ИГУМАН СТЕФАН
СЕРДАР ЈАНКО ЂУРАШКОВИЋ
СЕРДАР РАДОЊА
СЕРДАР ВУКОТА
СЕРДАР ИВАН ПЕТРОВИЋ
КНЕЗ РАДЕ, брат владике Данила
КНЕЗ БАЈКО
КНЕЗ РОГАН
КНЕЗ ЈАНКО
КНЕЗ НИКОЛА
ВОЈВОДА ДРАШКО
ВОЈВОДА МИЛИЈА
ВОЈВОДА СТАНКО (Љуботињанин)
ВОЈВОДА БАТРИЋ
ТОМАШ МАРТИНОВИЋ
ОБРАД
ВУК РАСЛАПЧЕВИЋ
ВУКОТА МРВАЉЕВИЋ
ВУК ТОМАНОВИЋ
МНОЗИНА
БОГДАН ЂУРАШКОВИЋ
ВУК МИЋУНОВИЋ
ВУК МАНДУШИЋ
ВУК ЉЕШЕВОСТУПАЦ
ПОП МИЋО

СЕСТРА БАТРИЋЕВА
ХАЏИ-АЛИ МЕДОВИЋ, кадија
СКЕНДЕР-АГА
МУСТАЈ-КАДИЈА
АРСЛАН-АГА МУХАДИНОВИЋ
ФЕРАТ ЗАЧИР, кавазбаша
РИЏАЛ ОСМАН
ЈЕДНА БАБА

Лица која пјесник није био унио у списак:
Вук Марковић, један Цуца, један војник, други војник,
сват Црногорац, сват Турчин, ђаче, ђаци.

СКУПШТИНА УОЧИ ТРОЈИЧИНА ДНЕ НА ЛОВЋЕНУ

Глухо доба ноћи, свак спава.

ВЛАДИКА ДАНИЛО (сам собом):

Вићи врага су седам бињишах,
су два мача а су двије круне,
праунука Туркова с Кораном!
За њим јата проклетога кота,
да опусте земљу свуголику 5
ка скакавац што поља опусти!
Францускога да не би бријега,
аравијско море све потопи!¹⁷
Сан паклени окруни Османа¹⁸,
дарова му луну ка јабуку. 10
Злога госта Европи Оркана¹⁹!
Византија сада није друго
но прђија младе Теодоре²⁰;
звизезда је црне судбе над њом.
Палеолог позива Мурата 15

---

¹⁷ Алузија на победе франачке војске над Арапима (732. и 737. године), којима је заустављено ширење ислама према Западној Европи.

¹⁸ Осман – оснивач турске династије (XIII век).

¹⁹ Оркан – други турски султан, син Османов; освојивши Галипоље 1357. године довео Турке на тло Европе.

²⁰ Теодора – ћерка византијског цара Јована Кантакузина, коју је отац из политичких разлога удао за султана Оркана; на основу тога Турци су касније тражили Цариград као мираз (*прђију*).

да закопа Грке са Србима.²¹
 Своју мисли Бранковић с Гертуком.
 Мухамеде, то је за Гертuku!²²
 Сјем Азије, ђе им је гњијездо,
 вражје племе позоба народе – 20
 дан и народ, како ћуку тица:
 Мурат Српску, а Бајазит Босну,
 Мурат Епир, а Мухамед Грчку,
 два Селима Ципар и Африку.
 Сваки нешто, не остаде ништа; 25
 страшило је слушат што се ради!
 Мален свијет за адова жвала,
 ни најест га, камоли прејести!
 Јанко²³ брани Владислава мртва;
 што га брани, кад га не одбрани? 30
 Скендербег²⁴ је срца Обилића,
 ал` умрије тужним изгнаником. –
 А ја што ћу, али са киме ћу?
 Мало руках, малена и снага,
 једна сламка међу вихорове, 35
 сирак тужни без нигђе никога...
 Моје племе сном мртвијем спава,
 суза моја нема родитеља,
 нада мном је небо затворено,
 не прима ми ни плача ни молитве; 40
 у ад ми се свијет претворио,
 а сви људи паклени духови.
 Црни дане, а црна судбино!
 О кукавно Српство угашено,

²¹ Алузија на уплитање Турака у грађански рат у Византији до којег је дошло на позив византијског цара. *Палелог* – цар Јован V.

²² *Гертукa* – Кир Лука, грчки издајник; цар Мехмед II уместо да га награди за издајство кажњава га смрћу (зато Његош одобрава Мехмедов поступак – смакнуће издајника).

²³ *Јанко* – Јанко Хуњади, у нашим народним песмама Сибињанин Јанко, велики мађарски војсковођа; после смрти краља Владислава 1444. године, намесник Угарске.

²⁴ *Скендербег* – највећи албански јунак (XV век).